

Sygn. akt II C 13/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Barbara Migas

Protokolant: Ewa Kotyczka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 września 2015 roku w R.

sprawy z powództwa M. G. (1)

przeciwko A. Z. (1)

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7217 złotych (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt II C 13/15

UZASADNIENIE

Powód **M. G. (1)**, w pozwie skierowanym przeciwko **A. Z. (1)**, wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 256.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 1 września 2014 r. oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powód podniósł, że jest właścicielem nieruchomości budynkowych oraz przysługuje mu prawo użytkowania wieczystego gruntu w G. przy ul. (...). Powód nabył te składniki budowlane z zamiarem wykorzystywania ich na własną rzecz i na własne potrzeby. Nieruchomość została do dnia 31 grudnia 2011 r. wydana (na podstawie umowy użyczenia) do korzystania w ramach działalności prowadzonej przez strony jako wspólników spółki cywilnej. Prawo do korzystania z nieruchomości nie zostało nigdy wniesione przez powoda, a zarazem (...) spółki (...), jako wkład do spółki cywilnej, bowiem w zgodnym zamiarze stron nie mieściło się przeznaczenie nieruchomości dla potrzeb działalności spółki. Wydanie do korzystania nieruchomości spółce miało charakter wyłącznie incydentalny i czasowy. Z tego też powodu strony zawierały umowę użyczenia cyklicznie w poszczególnych latach, z ostatecznym terminem zakończenia takiego sposobu wykorzystania nieruchomości z dniem 31 grudnia 2011 r. Wobec powyższego pozwany był świadom, że od dnia 01 stycznia 2012 r. nieruchomość używana jest bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, przez co użytkowanie nieruchomości miało charakter posiadania w złej wierze. Powód pozwem dochodzi więc zapłaty za użytkowanie nieruchomości bez podstawy prawnej (art. 225 kc) za okres od 01.01.2012 r. do 01.01.2013 r., czyli 12 miesięcy. Wysokość stawek czynszu została ustalona w oparciu o stawki rynkowe. Obliczone zaś wynagrodzenie obejmuje zarówno korzystanie z gruntu, jak i z posadowionych na nim budynków.

Pozwany **A. Z. (1)**, w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów zastępstwa procesu, w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa procesowego w wysokości określonej według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że strony (w zakresie spornej nieruchomości) wiąże aktualnie umowa użyczenia zawarta w dniu 01.01.2011 r. z okresem obowiązywania do 31.12.2015 r., wobec czego nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem strony powodowej, iż pozwany korzysta z wyżej wymienionej nieruchomości bez tytułu prawnego. Ponadto wbrew twierdzeniom powoda przedmiotowa nieruchomość jest wykorzystywana wspólnie przez powoda i pozwanego na potrzeby działalności gospodarczej, którą strony prowadzą jako wspólnicy spółki cywilnej (...) s.c. (...). G. & A. Z. z siedzibą w G.. Korzystanie przez strony z przedmiotowej nieruchomości nie miało charakteru wyłącznie incydentalnego i czasowego, bowiem strony wspólnie starały się i uzyskały odpowiednie pozwolenia na budowę pawilonu handlowo-biurowego wraz z przebudową kolidującej sieci wodociągowej na tej nieruchomości. Znajduje się tam również węzeł betoniarski wchodzący w skład majątku spółki cywilnej, na którym opiera się podstawowy profil działalności gospodarczej prowadzonej przez strony. To wszystko wskazuje, że przedmiotowa nieruchomość była wykorzystywana, za zgodą powoda, na potrzeby spółki prowadzonej przez strony. Na podobnych zasadach użyczenia powód, będący właścicielem nieruchomości w miejscowości W. przy ul. (...), udostępniał nieodpłatnie spółce cywilnej tą nieruchomość na potrzeby prowadzenia oddziału spółki w formie punktu handlowego i składu materiałów budowlanych. Ponadto pozwany podniósł, że strony prowadziły wspólną działalność gospodarczą aż do 31 grudnia 2014 r., kiedy to pozwany złożył powodowi oświadczenie o wypowiedzeniu udziału w spółce. Równocześnie z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że wysokość żądanego wynagrodzenia została zawyżone i nie odpowiada stawkom rynkowym za korzystanie z danego rodzaju nieruchomości w określonych warunkach.

W odpowiedzi na pismo procesowe strony pozwanej powód zarzucił, że nie podpisywał umowy z dnia 01.01.2011 r., której kopię załączono do odpowiedzi na pozew. Ponadto podniósł, że umowa ta dotyczyła jedynie korzystania z nieruchomości dla celów budowlanych, co oznacza, że jej wykonywanie nie było związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, a zatem nie upoważniało do czerpania korzyści oraz prowadzenia działalności w zakresie produkcji elementów betonowych. Zdaniem powoda treść spornej umowy nie zaprzecza zasadności żądania pozwu, w którym powód dochodzi wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Strony prowadziły, jako wspólnicy spółki cywilnej, firmę (...) s. c. B. i Usługi Budowlane (...) G. & A. Z. z siedzibą w G.. Umowa spółki została zawarta dnia 06 stycznia 1995 r. pomiędzy S. W., M. G. (1) i A. Z. (1). Przedmiotem zawarcia spółki było prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie betoniarstwa (produkcja pustaków oraz elementów betonowych). Oświadczeniem z dnia 14 marca 1995 r. wspólnik S. W. wycofał się ze spółki oraz umowy dzierżawy nr (...) na rzecz pozostałych dwóch wspólników.

Dowód: informacja z (...) k. 7-8; umowa spółki k. 16; wniosek o wpis do ewidencji działalności k. 18; oświadczenie z dnia 14.03.1995 r. k. 19.

Na licytacji w dniu 16 maja 2006 r. powód M. G. (1) nabył własność nieruchomości budynkowych i urządzeń stanowiących odrębną nieruchomość, położonych w G. przy ul. (...) oraz prawa użytkowania wieczystego działek o nr (...) o powierzchni 1,9659 ha, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr (...) ((...)), co skutkowało wydaniem postanowienia o przybiciu w dniu 16 maja 2006 r. Postanowienie uprawomocniło się 24 maja 2006 r., a nabywca zrealizował warunki licytacji poprzez wpłatę kwoty wylicytowanej. Wobec powyższego postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 14 lipca 2006 r. Sąd przysądził powodowi własność nieruchomości budynkowych i urządzeń stanowiących odrębną nieruchomość, położonych w G. przy ul. (...) oraz prawo użytkowania wieczystego w/w działek.

Dowód: postanowienie SR w Gliwicach z dnia 14.07.2006 r., sygn. akt I Co 3852/02 k. 9; treść księgi wieczystej nr (...) k. 10-15.

W trakcie prowadzenia działalności gospodarczej strony zawierały między sobą szereg umów użyczenia dotyczących nieruchomości mieszczącej się w G. przy ul. (...), dla celów budowlanych. Ostatnia umowa została zawarta w dniu 01 stycznia 2011 r. w G. na okres od dnia 01.01.2011 r. do dnia 31.12.2015 r.

Dowód: umowa z dnia 01.01.2011 r. k. 101-102.

Na zlecenie Sądu została wydana opinia biegłego z zakresu ekspertyzy dokumentów, badania pisma ręcznego, podpisów i odcisków pieczęci, mgr inż. C. H., na okoliczność czy podpis złożony pod umową z dnia 01.01.2011 r. (k. 101) jest autentyczny i pochodzi od powoda. W badaniach cech pisma wykorzystano metodę porównawczo-graficzną, na podstawie której dokonano porównania cech syntetycznych, motorycznych, mierzalnych, topograficznych i konstrukcyjnych (kolejność powstawania gramów liter, budowy znaków, budowy wiązań oraz występowania form powtarzalnych) materiału dowodowego i porównawczego. Ponadto dokonano porównania szeregu innych cech badanego materiału dowodowego, w szczególności klasy pisma, typu pisma, stopnia naturalności, ogólnego obrazu pisma, czytelności, impulsu, cieniowania (nacisku na podłoże), tempa kreślenia, wielkości pisma (liter), kąta nachylenia, proporcji wysokości elementów nadlinijnych do wysokości znaków śródlinijnych, linii wyrazów. W badaniach wyselekcjonowano zasadnicze cechy pisma, uwarunkowane właściwościami anatomiczno-fizjologicznymi (nawykiem czy też inaczej zautomatyzowaniem kreślenia autora podpisu). Ponadto w materiale dowodowym i porównawczym występują jednorodne nawyki pisarskie utrwalone w procesie kształtowania się pisma ręcznego. Ustalono także, że zakwestionowane pismo w postaci podpisu zostało nakreślone pastą kryjącą koloru niebieskiego (długopisem) ze zmiennym, średnim naciskiem grota pisarskiego na podłoże podczas kreślenia poszczególnych detali literowych, co oznacza, że podpis nie powstał przy pomocy drukarki atramentowej, kserokopiarki lub innego urządzenia kopiującego. Wobec powyższego, przeprowadzone badania porównawcze przedstawionych materiałów dowodowych wykazały, że zakwestionowane pismo ręczne (w postaci podpisu) o treści (...), sporządzone pod treścią umowy użyczenia z dnia 01.01.2011 r., zostało nakreślone przez powoda M. G. (2), którego wzory pisma ręcznego dostarczono do badań.

Dowód: opinia biegłego z dnia 11.05.2015 r. k. 150-166 oraz opinia uzupełniająca z dnia 20.07.2015 r. k. 194-203.

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 kpc. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, w tym na opinii biegłego wydanej w niniejszym postępowaniu. Przedstawionym dokumentom oraz informacjom w nich zawartym Sąd dał wiarę w całości, choć zgodność treści umowy użyczenia z dnia 01.01.2011 r. (k. 101) z rzeczywistym stanem faktycznym została przez stronę powodową zakwestionowana w toku procesu (autentyczność podpisu). Sąd w całości podzielił jednak wywody i wnioski wydanej w sprawie opinii biegłego grafologa C. H., jest ona bowiem spójna i logiczna. Wobec powyższego Sąd uznał, że dokument ten został podpisany przez strony i nie zachodzi okoliczność braku autentyczności podpisu powoda, nie ma więc podstaw do uznania, że dokument nie jest zgodny ze stanem faktycznym.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 222 § 1 kc właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. W świetle zaś art. 225 kc obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego.

Zgodnie z komentowanym przepisem art. 222 § 1 kc, właściciel może żądać wydania mu jego rzeczy, chyba że osobie, przeciwko której wystosował żądanie, przysługuje względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Zarzutem czyniącym bezskutecznym roszczeniem windykacyjnym jest nie tylko zarzut własności, ale także innego prawa

podmiotowego, dającego władztwo nad rzeczą (użytkowanie wieczyste, służebność osobista, użytkowanie, najem, dzierżawa, użyczenie), byleby prawo to było skuteczne wobec właściciela (por. wyr. SN z 23.11.2011 r., IV CSK 161/11).

W trakcie prowadzenia działalności gospodarczej strony zawierały między sobą szereg umów użyczenia dotyczących nieruchomości mieszczącej się w G. przy ul. (...), dla celów budowlanych. Według twierdzeń powoda strony zawierały umowę użyczenia cyklicznie w poszczególnych latach, z ostatecznym terminem zakończenia takiego sposobu wykorzystania nieruchomości z dniem 31 grudnia 2011 r. Wobec powyższego pozwany był świadom, że od dnia 01 stycznia 2012 r. nieruchomość używana jest bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, przez co użytkowanie nieruchomości miało charakter posiadania w złej wierze. Powód pozwem dochodził więc zapłaty za użytkowanie nieruchomości bez podstawy prawnej (art. 225 kc) za okres od 01.01.2012 r. do 01.01.2013 r., czyli 12 miesięcy. W odpowiedzi na pozew pozwany zarzucił, że nie jest prawdą, iż korzysta z tej nieruchomości bez tytułu prawnego, bowiem jest w posiadaniu umowy użyczenia z dnia 01.01.2011 r., która zezwala pozwanemu na korzystanie z nieruchomości do dnia 31 grudnia 2015 r. W trakcie rozprawy z dnia 12 marca 2015 r. Sąd okazał powodowi oryginał umowy z dnia 01.01.2011 r. Dokument ten M. G. (1) zakwestionował i wskazał, że umowy takiej nie podpisywał a złożony pod jej treścią podpis nie należy do niego.

Wobec powyższego rzeczą Sądu było zbadanie czy faktycznie pozwany korzysta z nieruchomości bez tytułu prawnego, czy też posiada do tego tytuł w postaci umowy użyczenia, bowiem na tej właśnie podstawie opierało się powództwo w niniejszej sprawie. Na wniosek powoda został dopuszczony dowód z opinii biegłego grafologa na okoliczność ustalenia, czy podpis złożony pod umową z dnia 01.01.2011 r. (k. 101) jest autentyczny i czy pochodzi od powoda. Biegły ustalił, że przeprowadzone badania porównawcze przedstawionych materiałów dowodowych wykazały, że zakwestionowane pismo ręczne (w postaci podpisu) o treści (...), sporządzone pod treścią umowy użyczenia z dnia 01.01.2011 r., zostało nakreślone przez powoda M. G. (2). Ponadto biegły, wobec zarzutów strony powodowej, odniósł się w opinii uzupełniającej do szeregu innych istotnych cech, które wpłynęły na wydanie opinii o takiej treści, m. in. wskazał, że zakwestionowane pismo w postaci podpisu zostało nakreślone pastą kryjącą koloru niebieskiego (długopisem) ze zmiennym, średnim naciskiem grota pisarskiego na podłoże podczas kreślenia poszczególnych detali literowych, co oznacza, że podpis nie powstał przy pomocy drukarki atramentowej, kserokopiarki lub innego urządzenia kopiującego. W związku z powyższym biegły podtrzymał w zupełności wnioski zawarte w opinii pierwotnej.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego grafologa. Za pomocą tego środka dowodowego powód chciał dowodzić, że impuls literowy badanego materiału świadczy o niskim poziomie wyrobienia pisma, który ze względu na częstotliwość jego kreślenia, co do zasady winien być wyrobiony w stopniu impulsu sylabowego lub wyrazowego. Ponadto zarzucił, że materiał porównawczy stanowiło 7 podpisów powoda złożonych w różnych okolicznościach i różnym czasie o niskim stopniu podobieństwa do zbioru. Zdaniem strony powodowej podpis powoda ma bardzo niski stopień wyrobienia co negatywnie wpływa na jego indywidualizację, a ponadto między podpisami z materiału porównawczego zachodzą znaczące różnice, co bezpośrednio uniemożliwia stwierdzenie, jakoby podpis złożony na materiale dowodowym został nakreślony przez powoda.

W orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z opinii dalszych biegłych, jeżeli zachodzi taka potrzeba, a więc w szczególności wtedy, gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest nieprzekonująca, niekompletna, pomija lub wadliwie przedstawia istotne okoliczności, nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, jest niejasna, nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna. Odmowa powołania przez Sąd kolejnego biegłego celem wykonania dodatkowej opinii, w okolicznościach sprawy nie świadczy o odebraniu powodowi możliwości do dochodzenia jego praw poprzez udowodnienie istotnych prawnie okoliczności. Każdy dowód w toku procesu dopuszczany jest przez Sąd na zasadzie art. 227 kpc, a zatem o ile jest dowodem istotnym. Sam fakt niezadowolenia strony z dopuszczonej w sprawie opinii jednego biegłego, przy ocenie przez Sąd, że spełnia ona wszelkie wymogi do tego, by stanowić miarodajny dowód w sprawie, nie uzasadnia dopuszczenia dowodu z opinii alternatywnej (vide wyrok SN z dnia 20 marca 2014 r., II CSK 296/13; wyrok SA w Białymstoku z dnia 16 kwietnia 2015 r., I ACa 1026/14). Wymaga w tym miejscu podkreślenia, że Sąd zgłoszone przez powoda zastrzeżenia do opinii biegłego przeanalizował i przedstawił biegłemu celem ustosunkowania się. Biegły składając opinię uzupełniającą

wyjaśniał zgłaszane wątpliwości. Powód zaś konsekwentnie zgłaszał te same zastrzeżenia, które w ocenie Sądu przedmiotowa opinia biegłego w zupełności rozwiewa.

Skoro zatem istnieje oczywista podstawa prawna stosunku łączącego strony niniejszego postępowania w postaci umowy użyczenia z dnia 01.01.2011 r., na której widnieje autentyczny podpis powoda M. G. (1), to nieuprawnione jest powoływanie przez powoda przepisów o odpowiedzialności posiadacza w złej wierze (art. 225 kc) w związku z bezumownym korzystaniem z przedmiotowej nieruchomości. Ustalając zatem, że pozwany A. Z. (1) ma prawo korzystać z nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) do dnia 31 grudnia 2015 r., Sąd nie może czynić innych rozliczeń między stronami, m.in. czy pozwany korzysta z nieruchomości niezgodnie z umową, bowiem nie jest to podstawą skierowanego przez powoda żądania.

Wobec powyższego, z braku przesłanek z art. 222 § 1 kc w zw. z art. 225 kc, Sąd powództwo oddalił wskutek uznania, że istnieje ważna umowa użyczenia z dnia 01.01.2011 r. podpisana przez obie strony niniejszego postępowania i wskutek tego nie doszło do bezumownego korzystania z przedmiotowej nieruchomości.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc. Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 7.200 zł stosownie do § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 461) oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Dlatego też Sąd w punkcie drugim sentencji zasądził od powoda M. G. (1) na rzecz pozwanego A. Z. (3) kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.